BOTULISME in de A.W.DUINEN in 1977.

Gewaarschuwd door de enorme botulisme-explosie in 1976, waren we in 1977 voorbereid op een nieuwe botulisme-explosie. Doordat hoge temperaturen achterwege bleven en ook de waterstand in de infiltratiegebieden bijzonder hoog was, rekenden we eigenlijk niet op een vroegtijdig begin van het botulisme. Door een amateur-ornitholoog, de heer J.Walters, werd echter omstreeks 20 mei al een flink aantal adulte Kokmeeuwen dood of stervend aangetroffen in een Kokmeeuwenkolonie in het derde infiltratiegebied. Hij verzamelde op één dag 70 Kokmeeuwen en alarmeerde het waterleidingbedrijf. Hierna werd het opruimen van de kadavers weer uitgevoerd door personeel van het bedrijf. Er werd van 25 mei tot begin september dagelijks gekontroleerd of er kadavers in het terrein lagen. In de maand september werd nog slechts incidenteel een enkel kadaver opgeruimd. In totaal werden 1164 kadavers uit het terrein verwijderd, wat toch weer een respektabel aantal was. De totstandkoming van dit hoge aantal behoeft echter wel een toelichting. In tegenstelling tot vorig jaar werden nu àlle kadavers geraapt, ook al lagen zij vele honderden meters van het water. Bovendien werd zeer intensief in de

kolonies van de Kokmeeuwen geraapt. Hier werden alle dode pulli en het merendeel van de dood gevonden juveniele kokmeeuwen geraapt. Het aantal dood gevonden juveniele en pulli in de kolonies was niet ongewoon hoog, doch een normaal en waarschijnlijk zelfs laag percentage voor jonge vogels in een Kokmeeuwenkolonie.

Er werden 30 eksemplaren in drie zendingen opgestuurd naar het Centraal Diergeneeskundig Instituut in Rotterdam, voor onderzoek op botulisme. Opvallend was dat slechts 6 eksemplaren positief bleken te zijn, alle type C. Bovendien bleken de 3 positieve gevallen van de Kokmeeuwen alle tot de eerste dood gevonden eksemplaren te behoren. Van de 11 onderzochte juveniele Kokmeeuwen, die verspreid over de gehele zoekperiode verzameld werden, bleek er niet één aan botulisme overleden te zijn.

Van de onderzochte 3 adulte en 1 juveniele Zilvermeeuwen bleken 2 adulte eksemplaren positief te zijn. Van de overige onderzochte dieren bleek nog 1 adulte Krakeend aan botulisme te zijn overleden. Hieruit blijkt, dat alle positieve gevallen adulte dieren betreffen.

Deze vogels, vooral meeuwen, zijn zeer mobiel en foerageren vrijwel uitsluitend buiten het duingebied. Het is dan ook niet onmogelijk dat zij de botulismebesmetting elders hebben opgelopen, bijvoorbeeld op een vuilnisbelt. Het is anders onverklaarbaar dat er niet één juveniel eksemplaar aan botulisme is overleden. Er moet echter nog wel iets anders aan de hand geweest zijn, want de onderzochte adulte Meerkoet en nog een adulte Zilvermeeuw werden beide met botulisme-verschijnselen aangetroffen, namelijk in verlamde toestand. Het onderzoek op botulisme verliep echter negatief.

<u>Opgeruimde kadavers ter bestrijding van botulisme in de periode van 25 mei tot en met 30 september.</u>

1054 Kokmeeuwen (173 ad.+ 704 juv. + 177 pul.)
30 Zilvermeeuwen (7 ad. + 22 juv. + 1 Pul.)
6 Stormmeeuwen (3 ad. + 2 juv. + 1 pul.)
3 Drieteenmeeuwen (3 ad.)
2 Grote Mantelmeeuwen (1 ad. + 1 juv.)
16 Kuifeenden (11 ad. + 5 pull.)
1 Tafeleend (1 pul.)
1 Wilde Eend (1 ad.)
8 Bergeenden (8 pull.)
1 Krakeend (1 ad.)
1 Knobbelzwaan (1 pul.)
1 Waterhoen (1 ad.)

15 Meerkoeten (10 ad. + 4 juv. + 1 pul.)
1 Kievit (1 juv.)
1 Tureluur (1 ad.)
2 Scholeksters (2 juv.)
5 Eksters (3 ad. + 2 juv.)
3 Kauwtjes (1 ad. + 2 juv.)
3 Spreeuwen (1 ad. + 2 juv.)
1 Fazant (1 ad.)
1 Postduif (1 ad.)
3 Konijnen (3 ad.)
5 Snoeken (5 ad.)

1164 totaal

Hiervan werden de volgende 30 eksemplaren onderzocht:

6 ad. Kokmeeuwen (3 positief)
11 juv.Kokmeeuwen (allen negatief)
3 ad. Zilvermeeuwen (2 positief)
1 juv.Zilvermeeuw (negatief)
2 ad. Kuifeenden (negatief)
2 pul Kuifeenden (negatief)
1 ad. Drieteenmeeuw (negatief)
1 ad. Meerkoet (negatief)
1 ad. Krakeend (positief)
1 ad. Ekster (Negatief)
1 ad. Snoek (negatief)

---

30 eks.totaal, hiervan 6 eks.positief.

H.Vader
Borskistraat 28
Haarlem.